

Opetus- ja kasvatustalouden järjestöt
Tiedote Lapsen oikeuksien päivänä 20.11.2014

LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI PIKAISESTI LAINSÄÄDÄNTÖÖN

Päätöksenteon suunta valtiolla ja kunnissa uhkaa vakavasti lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Peruspalveluihin kohdistuvien säästöpäätösten ja toimien seuraukset heijastuvat koko yhteiskunnan toimintakykyyn ja tulevaisuuteen.

Opetus- ja kasvatustalouden järjestöt vaativat, että lapsivaikutusten arviointi kirjataan lainsäädäntöön, jotta vältettäisiin edellisen taloudellisen laman virheiden toistaminen.

– Montako sukupolvea Suomella on varaa syrjäyttää?, järjestöt kysyvät.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemä tutkimus 90-luvun laman lapsista piirtää karun kuvan huono-osaisuuden periytymisestä. Joka neljännellä vuonna 1987 syntyneellä on tilillään rikoksia tai rikkomuksia, joka viidennellä on ollut mielenterveysongelmia ja joka kuudes on vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa. Korjaavan työn kulut nousevat moninkertaisiksi verrattuna ennaltaehkäisevän työn menoihin. Kun lapsi otetaan huostaan ja sijoitetaan lastensuojelulaitokseen, se maksaa noin 90 000 euroa vuodessa. Vastaavalla summalla voidaan ostaa intensiivistä perhetyötä seitsemäksi vuodeksi.

Leikkauksien myötä myös koulutuksellinen tasa-arvo on vaarassa.

– Opetuksen määrä ja laatu vaihtelevat kunnittain merkittävästi, eikä maassamme enää pystytä tarjoamaan laadukasta koulutusta tasapuolisesti kaikille lapsille ja nuorille, järjestöt muistuttavat.

Hallitusohjelmiin kirjattiin tyhjiä lupauksia

Pääministeri Kataisen hallituksen ohjelman (2011) mukaan ”lapsivaikutusten arviointia lisätään kaikessa päätöksenteossa”. Pääministeri Stubbin hallituksen ohjelman (2014) mukaan ”hallitus kiinnittää huomiota ja arvioi lainsäädäntötyössä ja päätöksenteossa perheiden, erityisesti lapsiperheiden, asemaa.” Lapsivaikutusten arviointia on toistuvasti korostettu juhlapuheissa, ja mm. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa 2012–2015. Tulokset ovat jäämässä laihoiksi.

Oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa vuonna 2013 tehdyn tutkimuksen mukaan lapsiin ja nuoriin kohdistuvia vaikutuksia tunnistettiin vuonna 2012 vain kolmessa prosentissa hallituksen esityksiä, mikä on sama määrä kuin vuonna 2009. Myös YK:n lapsen oikeuksien komitea on kehottanut Suomea tehostamaan pyrkimyksiään varmistaa, että lapsen edun periaate otetaan asianmukaisesti huomioon kaikissa lainsäädäntö-, hallinto- ja oikeudenkäyntimenettelyissä sekä kaikissa lapsia koskevissa ja lapsiin vaikuttavissa toimintapolitiikoissa, ohjelmissa ja hankkeissa ja että sitä sovelletaan niissä johdonmukaisesti.

Pelkkä suositus lapsivaikutusten arvioinnista ei riitä, tarvitaan valtion ja kuntien lapsivaikutusten arviointia ohjaava lainsäädäntö, johon päätöksentekijöiden on sitouduttava.

Lisätietoja:

Suomen Vanhempainliitto, Ulla Siimes, p. 040 553 0981
Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Mirjam Kalland, p. 075 324 5550
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ, Olli Luukkainen, p. 020 748 9601
Pelastakaa Lapset ry, Hanna Markkula-Kivisilta, p. 050 462 1148
Suomen UNICEF ry, Inka Hetemäki, p. 040 5454 837
Väestöliitto ry, Helena Hiila O'Brien, p. 050 516 6287